

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

5^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 6 Δεκεμβρίου 2018 με την εξής σύνθεση:
Άννα Χριστοδουλάκου-Πρόεδρος, Μιχαήλ Οικονόμου-Εισηγητής, και Ευαγγελία Μιχολίτση, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 19.11.2018 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ)-Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)/1225/20.11.2018 της προσφεύγουσας Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «.....», με διακριτικό τίτλο «.....», που εδρεύει στην οδό αρ. στο της, νομίμως εκπροσωπούμενης.

Κατά της, που εδρεύει στην οδό, ΤΚ, (εφεξής αναθέτουσα αρχή), νομίμως εκπροσωπούμενης.

Της Παρεμβαίνουσας εταιρείας, με την επωνυμία «.....» και με διακριτικό τίτλο «.....», που εδρεύει στην οδό, αρ., Τ.Κ., στη του της, όπως νόμιμα εκπροσωπείται και η οποία κατέθεσε την από 28/11/2018 Παρέμβαση.

Με την Προδικαστική Προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει να γίνει δεκτή η προσφυγή και να ακυρωθούν, ολικά ή μερικά, οι προσβαλλόμενες πράξεις, ήτοι: η με αρ. 3070/2018 (Θέμα 69^ο) απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής, με την οποία εγκρίθηκε το από 20.09.2018 1^ο Πρακτικό της Επιτροπής Διεξαγωγής Διαγωνισμού, ως προς το μέρος κατά το οποίο αφορά την προσφορά της εταιρίας, καθώς και κάθε άλλη συναφής, προγενέστερη ή μεταγενέστερη πράξη ή παράλειψη, στο πλαίσιο δημόσιου ανοικτού μειοδοτικού ηλεκτρονικού διαγωνισμού για την επιλογή αναδόχου της δημόσιας σύμβασης έργου «.....: Οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση οδικού δικτύου αρμοδιότητας, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει

Αριθμός Απόφασης: 1098/2018

τιμής, συνολικού προϋπολογισμού 4.032.258,06€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. (5.000.000,00€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.-αριθμός διακήρυξης και ΣΑ).

Με την ανωτέρω Παρέμβαση, η παρεμβαίνουσα αιτείται την απόρριψη της υπό κρίση Προσφυγής και τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε τον Εισηγητή Μιχαήλ Οικονόμου.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1.Επειδή η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε ηλεκτρονική δημόσια διαγωνιστική διαδικασία με τίτλο «.....:Οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση οδικού δικτύου αρμοδιότητας». Αντικείμενο του έργου είναι η συντήρηση και βελτίωση της οριζόντιας (διαγράμμιση) και κατακόρυφης (πινακίδες) σήμανσης σε οδικούς άξονες στο Πρωτεύον Αστικό Οδικό Δίκτυο (Π.Α.Ο.Δ.) της, αρμοδιότητας τ. και νυν Α' τμ. Συντήρησης & Κατασκευών της Διεύθυνσης Διαχείρισης Μητροπολιτικών Υποδομών (Δι.Δι.Μ.Υ.) (Κωδικοί CPV:,). Ημερομηνία προκήρυξης και δημοσίευσης των όρων της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ υπήρξε η 28^η Ιουνίου 2018, ενώ στο ΕΣΗΔΗΣ η 29^η Ιουνίου 2018 με Α/Α ΕΣΗΔΗΣ Ημερομηνία υποβολής της προσφοράς του προσφεύγοντος υπήρξε η 20^η Ιουλίου 2018, ενώ ημερομηνία κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της προσβαλλόμενης πράξης η 8^η Νοεμβρίου 2018, ημερομηνία κατά την οποία κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού.

2. Επειδή η προσφυγή έχει ασκηθεί με χρήση του τυποποιημένου εντύπου που παρατίθεται στο Παράρτημα Ι, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ΠΔ 39/2017 και της παρ. 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016.

3. Επειδή έχει καταβληθεί και δεσμευθεί το νόμιμο παράβολο υπέρ Α.Ε.Π.Π., σύμφωνα με το άρθρο 5 του ΠΔ 39/2017 και το άρθρο 363 του Ν. 4412/2016 (κωδικός e-παραβόλου αυτόματης δέσμευσης, εξοφληθέν

Αριθμός Απόφασης: 1098/2018

δυνάμει του από 19.11.2018 αποδεικτικού πληρωμής της τράπεζας Alpha Bank), ποσού δεκαπέντε χιλιάδων ευρώ (15.000,00 €).

4. Επειδή ο επίδικος διαγωνισμός, εμπίπτει ενόψει του αντικειμένου του και της προϋπολογισθείσας δαπάνης στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και ως εκ τούτου στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016.

5.Επειδή η Α.Ε.Π.Π. είναι καθ' ύλην αρμόδια βάσει συνολικού ποσού της Διακήρυξης του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 1 περ. α) του ΠΔ 39/2017 και του άρθρου 345 παρ. 1 του Ν. 4412/2016.

6.Επειδή η Α.Ε.Π.Π. είναι και κατά χρόνο αρμόδια, όπως προκύπτει από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 5 περ. β), 38 παρ. 7, 61 παρ. 1, 66 παρ. 1, 120, 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016.

7. Επειδή, η υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή έχει κατατεθεί εμπρόθεσμα σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 361 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 4 παρ. 1 του ΠΔ 39/2017.

8. Επειδή με την υπό κρίση Προσφυγή της η Προσφεύγουσα με έννομο συμφέρον στρέφεται κατά της προσβαλλόμενης, ως αναδειχθείσα δεύτερη, μετά την παρεμβαίνουσα, την απόρριψη της προσφοράς της οποίας επιδιώκει με την προσφυγή της, στη σειρά κατάταξης.

9. Επειδή η υπό κρίση παρέμβαση έχει ασκηθεί εμπροθέσμως, δια καταθέσεως στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 28.11.2018, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής προς όλους τους συμμετέχοντες, ήτοι σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο μέσω του συστήματος επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017, στις 21.11.2018. Η παρεμβαίνουσα κοινοποίησε την ως άνω παρέμβαση στην Α.Ε.Π.Π. με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις 28.11.2018. Επίσης, έχει ασκηθεί με χρήση του τυποποιημένου εντύπου, σύμφωνα με το άρθρο 7 του ΠΔ 39/2017, το άρθρο 362 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 8 παρ. 2 του ΠΔ 39/2017. Περαιτέρω, ασκείται μετ' εννόμου συμφέροντος, επιδιώκοντας τη διατήρηση της

ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης, με την οποία αναδείχθηκε προσωρινή ανάδοχος.

10. Επομένως, η Προσφυγή και η Παρέμβαση πρέπει να γίνουν τυπικά δεκτές και να εξεταστούν περαιτέρω κατά την ουσία τους.

11. Επειδή ενόψει των ανωτέρω, σύμφωνα και με το άρθρο 360 του Ν. 4412/2016 με την ενώπιον της ΑΕΠΠ προδικαστική προσφυγή προσβάλλεται εκτελεστή πράξη ή παράλειψη «αναθέτουσας αρχής», δηλαδή αρχής, η οποία εκδίδει πράξεις ή προβαίνει σε παραλείψεις στο στάδιο ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου, προμήθειας ή υπηρεσίας, όπως προκύπτει από τη συνδυαστική ερμηνεία του ως άρθρου 347 παρ. 1 και του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν. 4412/2016 που προβλέπει ότι «*ως δημόσιες συμβάσεις*» και ως «*συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών*» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών».

12. Επειδή, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 166 του Ν. 4412/2016 (“όροι και διαδικασία υπεργολαβίας”), παρ. 1 και 2, ο οποίος διέπει την υπό κρίση Προκήρυξη : «*1. Για την αναγνώριση υπεργολάβου ως εγκεκριμένου, με τις συνέπειες της παρ. 2 του άρθρου 165, υποβάλλεται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία κοινή αίτηση του αναδόχου και του υπεργολάβου μαζί με πρωτότυπο συμφωνητικό και φάκελο δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2. Στο συμφωνητικό της υπεργολαβίας πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένα οι εργασίες ή το μέρος του έργου που αναλαμβάνει ο υπεργολάβος, καθώς και η αξία της σύμβασης υπεργολαβίας. 2. Ο φάκελος των δικαιολογητικών που συνοδεύει την αίτηση της παραγράφου 1 περιέχει ιδίως τα εξής; α) Τα νομιμοποιητικά έγγραφα που τεκμηριώνουν τα στοιχεία των συμβαλλομένων και την εγκυρότητα των πράξεων, όπως τα ισχύοντα καταστατικά, αποφάσεις διοικητικών συμβουλίων, εξουσιοδοτήσεις κ.λπ.. β) Σαφή αναφορά των*

στοιχείων του υπεργολάβου, από τα οποία να αποδεικνύεται ότι έχει τις ιδιότητες που απαιτούνται από τις διατάξεις του άρθρου 165 και ειδικότερα: αα) Εάν πρόκειται περί ατομικής εργοληπτικής επιχείρησης εγγεγραμμένης στο Μ.Ε.ΕΠ., το ονοματεπώνυμο, την ισχύουσα επαγγελματική διεύθυνση και τον αριθμό εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. και την τάξη και τις κατηγορίες έργων στις οποίες είναι γραμμένη και τη βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. σε απλό αντίγραφο. ββ) Εάν πρόκειται περί εργοληπτικής επιχείρησης με νομική προσωπικότητα εγγεγραμμένης στο Μ.Ε.ΕΠ., την πλήρη επωνυμία και το διακριτικό τίτλο της εταιρίας, την ισχύουσα διεύθυνση, τον αριθμό εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. και την τάξη και τις κατηγορίες έργων στις οποίες είναι εγγεγραμμένη, καθώς και το ονοματεπώνυμο, την ισχύουσα διεύθυνση, το επάγγελμα και την ιδιότητα του φυσικού προσώπου, το οποίο είναι εξουσιοδοτημένο για την υπογραφή του συμφωνητικού της υπεργολαβίας και τα στοιχεία της απόφασης του οργάνου, το οποίο δεσμεύει την εταιρία κατά το καταστατικό της, για την εκτέλεση του έργου σε υπεργολαβία και τη βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. σε απλό αντίγραφο, γγ) Εάν πρόκειται για εργοληπτική επιχείρηση με έδρα εκτός Ελλάδος, μη εγγεγραμμένη στο Μ.Ε.ΕΠ., τα στοιχεία των περιπτώσεων αα) και ββ) και αντί των στοιχείων εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι πρόκειται περί εργοληπτικής επιχείρησης η οποία μπορεί, σύμφωνα με το δίκαιο της έδρας της, να συμμετέχει σε δημοπρασίες και να αναλαμβάνει την εκτέλεση δημόσιων έργων, της τάξης και της κατηγορίας του συγκεκριμένου έργου το οποίο αναφέρεται στο συμφωνητικό υπεργολαβίας, γ) Πιστοποιητικά από τα οποία να αποδεικνύεται ότι ο υπεργολάβος δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση, αναγκαστική διαχείριση ή προκειμένου για επιχείρηση με έδρα εκτός Ελλάδας, σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τη νομοθεσία της έδρας της. δ) Πιστοποιητικά από τα οποία να αποδεικνύεται ότι τα παρακάτω πρόσωπα δεν έχουν καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για αδικήματα τα οποία στερούν το δικαίωμα συμμετοχής σε δημοπρασία, όπως καθορίζονται κάθε φορά στη διακήρυξη δημοπράτησης του συγκεκριμένου έργου. Τα πιστοποιητικά αυτά πρέπει να έχουν εκδοθεί από την αρμόδια εισαγγελική αρχή ή την

αντίστοιχη δημόσια αρχή (επί επιχειρήσεων με έδρα εκτός Ελλάδας, μη εγγεγραμμένων στο Μ.Ε.ΕΠ.) και αφορούν στα εξής φυσικά πρόσωπα: αα) επί ατομικής επιχείρησης, στο πρόσωπο που ανήκει αυτή. ββ) επί προσωπικής εταιρίας, στους διαχειριστές, γγ) επί Ε.Π.Ε. στους διαχειριστές, δδ) επί Α.Ε. στον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου και στον Διευθύνοντα Σύμβουλο. ε) Υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου του υπεργολάβου ότι δεν του επιβλήθηκε για πειθαρχικό παράπτωμα ποινή η οποία του στερεί το δικαίωμα συμμετοχής σε δημοπρασία, στ) Βεβαιώσεις των αρμόδιων οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης (βεβαιώσεις ασφαλιστικής ενημερότητας), από τις οποίες να αποδεικνύεται ότι έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία ή με τη νομοθεσία της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος. ζ) Βεβαιώσεις των αρμόδιων φορολογικών αρχών (βεβαιώσεις φορολογικής ενημερότητας), από τις οποίες να αποδεικνύεται ότι έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του τις σχετικές με την πληρωμή των φόρων, σύμφωνα με την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία ή με τη νομοθεσία της χώρας που είναι εγκατεστημένος.». Εξάλλου σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου ως άνω νόμου («Υπεργολαβία») παρ. 4 : «Στις περιπτώσεις των συμβάσεων έργων και όσον αφορά τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν σε εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της αναθέτουσας αρχής, μετά την ανάθεση της σύμβασης και το αργότερο κατά την έναρξη της εκτέλεσής της, ο κύριος ανάδοχος υποχρεούται να αναφέρει στην αναθέτουσα αρχή το όνομα, τα στοιχεία επικοινωνίας και τους νόμιμους εκπροσώπους των υπεργολάβων του, οι οποίοι συμμετέχουν στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες, εφόσον είναι γνωστά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Ο κύριος ανάδοχος υποχρεούται να γνωστοποιεί στην αναθέτουσα αρχή κάθε αλλαγή των πληροφοριών αυτών, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, καθώς και τις απαιτούμενες πληροφορίες σχετικά με κάθε νέο υπεργολάβο, τον οποίο ο κύριος ανάδοχος χρησιμοποιεί εν συνεχεία στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες. Το πρώτο και δεύτερο εδάφιο δεν ισχύει για τους προμηθευτές».

13. Επειδή, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016 που αφορά τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) ορίζεται ότι: «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 89. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18. 4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτό τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας, την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του

άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Επιτροπή. 5. Εφόσον ζητηθεί, η Αρχή θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που η Ελλάδα έχει στη διάθεσή της όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται σε σχέση με τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2».

14. Επειδή, στο άρθρο 131 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι «1. Η τήρηση των υποχρεώσεων της παρ. 2 του άρθρου 18 από υπεργολάβους υπόκειται σε παρακολούθηση και έλεγχο από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. 2. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προβλέπουν στα έγγραφα της σύμβασης ότι, κατόπιν αιτήματος του υπεργολάβου και εφόσον η φύση της σύμβασης το επιτρέπει, η αναθέτουσα αρχή καταβάλλει απευθείας στον υπεργολάβο την αμοιβή του για την εκτέλεση προμήθειας, υπηρεσίας ή έργου, δυνάμει σύμβασης υπεργολαβίας με τον ανάδοχο. Στην περίπτωση αυτή, στα έγγραφα της σύμβασης καθορίζονται τα ειδικότερα μέτρα ή οι μηχανισμοί που επιτρέπουν στον κύριο ανάδοχο να εγείρει αντιρρήσεις ως προς αδικαιολόγητες πληρωμές, καθώς και οι ρυθμίσεις που αφορούν αυτόν τον τρόπο πληρωμής. 3. Οι παράγραφοι 1 και 2 και το άρθρο 58 δεν αίρουν την ευθύνη του κύριου αναδόχου. 4. Στις περιπτώσεις των συμβάσεων έργων και όσον αφορά τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν σε εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της αναθέτουσας αρχής, μετά την ανάθεση της σύμβασης και το αργότερο κατά την έναρξη της εκτέλεσής της, ο κύριος ανάδοχος υποχρεούται να αναφέρει στην αναθέτουσα αρχή το όνομα, τα στοιχεία επικοινωνίας και τους νόμιμους εκπροσώπους των υπεργολάβων του, οι οποίοι συμμετέχουν στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες, εφόσον είναι γνωστά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Ο κύριος ανάδοχος υποχρεούται να γνωστοποιεί στην αναθέτουσα αρχή κάθε αλλαγή των πληροφοριών αυτών, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, καθώς και τις απαιτούμενες πληροφορίες σχετικά με κάθε νέο υπεργολάβο, τον οποίο ο

κύριος ανάδοχος χρησιμοποιεί εν συνεχεία στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες. Το πρώτο και δεύτερο εδάφιο δεν ισχύει για τους προμηθευτές. Οι υποχρεώσεις του πρώτου και δεύτερου εδαφίου επεκτείνονται: α) στις συμβάσεις προμηθειών, στις συμβάσεις υπηρεσιών, πλην όσων αφορούν υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν στις εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της αναθέτουσας αρχής ή στους προμηθευτές που συμμετέχουν σε συμβάσεις έργων ή υπηρεσιών, β) στους υπεργολάβους των υπεργολάβων του κύριου αναδόχου και σε κάθε περαιτέρω υπεργολάβο μεταξύ όσων περιλαμβάνονται στην αλυσίδα υπεργολαβίας. 5. Προκειμένου να μην αθετούνται οι υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, σύμφωνα με τα άρθρα 79 έως 81, να επαληθεύσουν τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74. Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή: α) απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού του και β) μπορεί να απαιτήσει από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού του. 6. Κατά παρέκκλιση από την προηγούμενη παράγραφο, αν το (α) τμήμα(τα) της σύμβασης το (α) οποίο (α) ο κύριος ανάδοχος είχε αναφέρει στην προσφορά του, κατά το άρθρο 58 ή κατά την έναρξη εκτέλεσης της σύμβασης ή κατά τη διάρκεια αυτής, σύμφωνα με την παρ. 4, ότι προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, υπερβαίνει το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 132, η αναθέτουσα αρχή: α) επαληθεύει υποχρεωτικά τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 και β) απαιτεί υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του. 7. Στις περιπτώσεις επαλήθευσης των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους, σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6, οι απαιτούμενες πληροφορίες συνοδεύονται από τις υπεύθυνες δηλώσεις και των υπεργολάβων, σύμφωνα με το άρθρο 79. Ωστόσο, όταν οι υπεργολάβοι

παρουσιάζονται μετά την ανάθεση της σύμβασης, προσκομίζουν τα πιστοποιητικά και λοιπά σχετικά δικαιολογητικά αντί της υπεύθυνης δήλωσης».

15. Επειδή, στην εγκύκλιο υπ' αριθμ. 9/2017 του ΥΠΟΜΕΔΙ με θέμα Παροχή διευκρινίσεων σχετικά με το άρθρο 53 παρ.7 περ. θ' (Γενικά έξοδα και εργολαβικό όφελος) του Ν.4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ) ορίζεται ότι «Ο προϋπολογισμός μελέτης ενός έργου είναι η αναγκαία για τη δημοπράτησή του τελική (σε σχέση με αρχικές προεκτιμήσεις) λεπτομερής εκτίμηση του κόστους, με βάση τα στοιχεία των συμβατικών τευχών και ιδίως της τεχνικής μελέτης και των προδιαγραφών, τη δομική ανάλυση (WBS-workbreakdownstructure), τις προτεινόμενες ή δεσμευτικές μεθοδολογίες κατασκευής, το σχέδιο ανάπτυξης του έργου, τις επικρατούσες επιτόπου συνθήκες, τις τιμές υλικών, εργατικών και μηχανικού εξοπλισμού, τυχόν ειδικές απαιτήσεις και τα γενικά έξοδα του αναδόχου. Στον κατά τα ανωτέρω προϋπολογισμό διακρίνεται: Άμεσο κόστος: είναι το συνολικό κόστος των επί μέρους εργασιών οι οποίες συνθέτουν το φυσικό αντικείμενο του έργου και περιλαμβάνουν τα κόστη υλικών (ενσωματούμενων ή χρησιμοποιούμενων), εργατικών μηχανικού εξοπλισμού και πιθανών υπεργολάβων. Είναι το κόστος που μπορεί να εντοπιστεί και υπολογιστεί σε συγκεκριμένες εργασία/ες ή λειτουργία/ες. Πρόκειται για κόστος πρωτογενούς κατασκευής το οποίο αθροιζόμενο για το σύνολο των εργασιών δίνει το συνολικό άμεσο κόστος του έργου. Γενικά πρόκειται για κόστος συνδεδεμένο με τη δραστηριότητα (activity related cost). Έμμεσο κόστος (γενικά έξοδα του έργου): είναι το τμήμα του κόστους του έργου, το οποίο δεν μπορεί να κατανεμηθεί σε συγκεκριμένη εργασία/ες ή λειτουργία/ες. Τέτοια είναι τα γενικά έξοδα του εργοταξίου, τα έξοδα εγγυητικών – ασφαλίσεων, τα γενικά έξοδα της επιχείρησης (το αναλογούν κόστος έδρας επιχείρησης ή/και λειτουργίας κοινοπραξίας), διάφορες κρατήσεις, φόρος εισοδήματος κ.λπ. ΕΜΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ - ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.Α. ΣΤΑΘΕΡΑ ΕΞΟΔΑ. Περιλαμβάνουν τις δαπάνες: Εξασφάλισης και διαρρύθμισης εργοταξιακών χώρων, για την ανέγερση κύριων και βοηθητικών

εργοταξιακών εγκαταστάσεων π.χ. γραφείων, εργαστηρίων και λοιπών εγκαταστάσεων του Αναδόχου ή άλλων, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης • Ανέγερσης κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων του Αναδόχου ή άλλων, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης Περιφράξης ή/και διατάξεων επιτήρησης εργοταξιακών εγκαταστάσεων και χώρων εκτέλεσης εργασιών εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης • Εξοπλισμού κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων για τη διασφάλιση λειτουργικής ετοιμότητας, εξασφάλισης ύδρευσης, ηλεκτρικού ρεύματος, τηλεφωνικής σύνδεσης και αποχέτευσης, καθώς και λοιπών απαιτούμενων ευκολιών, σύμφωνα με τους όρους δημοπράτησης • Απομάκρυνσης κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων μετά την περαίωση του έργου, καθώς και οι δαπάνες αποκατάστασης των χώρων κατά τρόπο αποδεκτό και σύμφωνα με τους εγκεκριμένους Περιβαλλοντικούς Όρους.

- Κινητοποίησης (εισκόμισης στο εργοτάξιο) του απαιτούμενου εξοπλισμού γενικής χρήσης (π.χ. γερανοί, οχήματα μεταφοράς προσωπικού), όπως προβλέπεται στο 1 Λαμβάνεται υπόψη η τεχνική διάρκεια ζωής του αντικειμένου και η αναγκαιότητα αντικατάστασης στη διάρκεια της συμβατικής περιόδου.

3. χρονοδιάγραμμα του έργου και αποκινητοποίησης με το πέρας του προβλεπόμενου χρόνου απασχόλησης. • Οι δαπάνες επισκόπησης των μελετών του έργου και τυχόν συμπληρώσεις τροποποιήσεις εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο άμεσο κόστος. • Προσυμβατικού σταδίου • Διάθεσης μέσων ατομικής προστασίας • Για επισφαλή έξοδα πάσης φύσεως (π.χ. εξεύρεση χώρων γραφείων και λοιπών εγκαταστάσεων, χρηματοοικονομικών εξόδων, απαιτήσεων για μελέτες που μπορεί να προκύψουν κατά την πορεία των εργασιών, εκτεταμένες διαφωνίες και απαίτηση ισχυρής νομικής υποστήριξης, απαιτήσεις για μέτρα προστασίας από μη ληφθείσες υπόψη ακραίες επιτόπου συνθήκες, κλοπές μη καλυπτόμενες από ασφάλιση). Με βάση τον ορισμό τα ΓΕ αναφέρεται μόνο στα έξοδα που επηρεάζουν και αφορούν όλες τις εργασίες και όχι αποκλειστικά κάποιες συγκεκριμένες. Υπό τη θεώρηση αυτή, το κόστος π.χ. των χηματοουργικών μηχανημάτων, η εγκατάσταση παραγωγής σκυροδέματος,

η εγκατάσταση και τα μηχανήματα ασφαλικών, δεν εμπίπτουν στα γενικά έξοδα».

16. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 3 «Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς», παρ. 3.5 της Διακήρυξης, «Ο χρήστης - οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως περιγράφεται κατωτέρω: α) Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 24.2 της παρούσας και υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου *PortableDocumentFormat (PDF)* και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α.». Εξάλλου, το άρθρο 23.1 της Διακήρυξης προβλέπει ότι «Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) του άρθρου 79 παρ. 4 του ν. 4412/2016, το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη». Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 24.2 της Διακήρυξης «24.2 Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να περιέχει τα ακόλουθα: - α) το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) β) την εγγύηση συμμετοχής, του άρθρου 15 της παρούσας». Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 22 της Διακήρυξης «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής», «Οι μεμονωμένοι προσφέροντες πρέπει να ικανοποιούν όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής». Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 22 Ε «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης», «Ο ανάδοχος υποχρεούται να διαθέτει Πιστοποιητικό ικανότητας τοποθέτησης παντός τύπου διαγράμμισης (ISO 9001) ή ισοδύναμο». Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 22 Α3 της Διακήρυξης «Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης προσφέρων σε οποιαδήποτε από τις

ακόλουθες καταστάσεις: (η) εάν ο οικονομικός φορέας επιχείρησε [...] να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση». Τέλος, το άρθρο 25.1 της Διακήρυξης ορίζει ότι «Ο προσφέρων οικονομικός φορέας αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει». Συναφώς, εν προκειμένω, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 22Ε της διακήρυξης υπό τίτλο «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης» «ο ανάδοχος υποχρεούται να διαθέτει Πιστοποιητικό Ικανότητας τοποθέτησης παντός τύπου διαγράμμισης (ISO 9001) ή ισοδύναμο» και στο άρθρο 23.7. της Διακήρυξης υπό τίτλο «Δικαιολογητικά για πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης του άρθρου 22.Ε» απαιτείται «πιστοποιητικό ISO 9001 ή ισοδύναμο εν ισχύ για τη διασφάλιση ποιότητας, που έχει εκδοθεί από πιστοποιημένο οργανισμό για τους διαγωνιζόμενους με εγκατάσταση στην Ελλάδα ή αντίστοιχο για τους διαγωνιζόμενους με εγκατάσταση στην αλλοδαπή, με αναφορά στην ικανότητα τοποθέτησης παντός τύπου διαγράμμισης».

17.Επειδή, η έννοια της αδικαιολόγητα χαμηλής προσφοράς δεν αποδίδεται ρητά από τις διατάξεις των Ενωσιακών Οδηγιών, αλλά αποτελεί αόριστη αξιολογική έννοια, (βλ Δ. Ράικος Δημ. Συμβάσεις, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ 858). Η έννοια της αδικαιολόγητα χαμηλής προσφοράς πρέπει να καθορίζεται συγκεκριμένα σε κάθε σύμβαση σε σχέση με το αντικείμενο που αποτελεί το περιεχόμενό της, (βλ. Απόφ. Γεν. Δικαστ.υπόθ. Τ-495/04 σκέψη 94). Συναφώς, δεν ορίζεται μόνο με βάση το συνολικό κόστος της, αλλά και όταν τα επί μέρους κόστη αυτής είναι ιδιαίτερος χαμηλά εν σχέσει με ζητούμενα από την διακήρυξη είδη (ΕΣ ΣΤ Κλιμ. Πράξη 11/2010). Δεν καθορίζεται ούτε ο τρόπος υπολογισμού του ορίου πέραν του οποίου υφίσταται αδικαιολόγητα χαμηλή προσφορά, εναπόκειται επομένως στα κράτη-μέλη και στις αναθέτουσες αρχές να καθορίσουν τον τρόπο υπολογισμού αυτού του ορίου.

Επιπλέον δεν απαγορεύεται η χρήση αυτόματου μηχανισμού υπολογισμού του ορίου, αρκεί αυτό να μην έχει άκαμπτο περιεχόμενο αλλά να μπορεί να αναθεωρηθεί από την αναθέτουσα αρχή, (βλ. ΔΕΚ C-285/99 & C-286/99,σκ.71,72). Η ενωσιακή Οδηγία και ήδη ο νόμος 4412/2016 επιβάλλει στην αναθέτουσα αρχή να εξακριβώσει την ύπαρξή της όχι μόνο σε αυτές που είναι έκδηλα υπερβολικά χαμηλές αλλά και σε αυτές που φαίνονται σε αυτήν ως αδικαιολόγητα χαμηλή προσφορά (ΔΕΚ Απόφ. C-103/88, σκ. 27). Δεν επιτρέπεται εθνική διάταξη που προβλέπει απόρριψη προσφοράς που θεωρήθηκε ως αδικαιολόγητα χαμηλή προσφορά επί τη βάσει μαθηματικού τύπου, χωρίς προηγούμενη κλήση για εξηγήσεις του προσφέροντος (βλ. ΔΕΚ C-103/88 σκ. 18-19, C-285/99 & 286/99, σκ. 73 & 86). Η έννοιά της δεν θεμελιώνεται αορίστως από την αναθέτουσα αρχή, αλλά καθορίζεται με αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και συνθήκες του υπό εκτέλεση έργου. Η κρίση της αναθέτουσας αρχής ως προς τον χαρακτηρισμό της, ελέγχεται δικαστικά ως προς την υπέρβαση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει (βλ. ΕΣ Τμ. Μείζ. Επτ. Σύνθ. 1077/2016, ΕΣ Τμ. IV Πράξεις 3/2017, 21/2016) και πλέον υπάγεται στον έλεγχο της ΑΕΠΠ (ΑΕΠΠ Απόφ. 235/2017, σκ 5). Η αναθέτουσα αρχή, εφόσον κρίνει μια προσφορά ως αδικαιολόγητα χαμηλή, πρέπει να ζητήσει διευκρινίσεις από τον προσφέροντα αποστέλλοντας πρόσκληση. Η απαίτηση για τήρηση των υποχρεώσεων περιβαλλοντικού και κοινωνικού δικαίου αλλά και η συμμόρφωση από τους υπεργολάβους είναι νέα στοιχεία εν σχέσει με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο. Η πρόσκληση προς τον προσφέροντα και οι διευκρινίσεις από αυτόν, συνιστούν έναν κατ' αντιπαράθεση διάλογο διεξαγόμενο σε εύθετο χρόνο, ώστε ο προσφέρων να αποδείξει ότι η προσφορά του είναι σοβαρή ενώ και η αναθέτουσα αρχή να μην καταλήξει σε αυθαίρετες εκτιμήσεις (βλ. ΔΕΚ υπόθ. C-599/10 σκ. 29, C-285/99 & 286/99 σκ.57). Τούτο όμως δεν σημαίνει ότι ο προσφέρων κατέχει κάποιο ρόλο συναπόφασης ή ότι είναι ελεύθερος να μην προσκομίζει στοιχεία σε κρίσιμα ζητήματα, όπως π.χ. τα περί τήρησης των υποχρεώσεων του άρθρου 18 παρ 2 και να αναμένει κλήση της αναθέτουσας αρχή (βλ. ΑΕΠΠ Απόφ. 235/2017, σκ. 35). Ο προσφέρων δύναται να υποβάλει

όλες τις διευκρινίσεις που κρίνει σκόπιμες, με βάση τη φύση και τα χαρακτηριστικά της σύμβασης (βλ. ΔΕΚ υπόθ. C-568/13 σκ. 50), οι οποίες δεν είναι εξαντλητικές, ούτε επιτρέπεται ο αποκλεισμός ορισμένων ειδών διευκρινίσεων (βλ. ΔΕΚ Υπόθ. C-599/10 σκ. 28, Υπόθ. C- 285/99 & 286/99 σκ. 82, 83, 85). Ο κατάλογος που παραθέτει η παρ 2 του άρθρου 88, δεν είναι εξαντλητικός ούτε ενδεικτικός, αλλά για την πρακτική αποτελεσματικότητα των διατάξεων, συνεπάγεται ότι απόκειται εντέλει στην αναθέτουσα αρχή να διατυπώνει με σαφήνεια την πρόσκληση που αποστέλλει στους φορείς, ώστε να αποδείξουν λυσιτελώς την σοβαρότητα της πρότασής τους (βλ. ΔΕΚ Απόφ. C-599/10 σκ. 31). Η αξιολόγηση της αναθέτουσας αρχής προφανώς πρέπει να λαμβάνει τα ανά περίπτωση προκύπτοντα στοιχεία, ενώ δεν είναι δεσμευτικές οι όποιες γενικές κρίσεις π.χ. περί συνήθους ποσοστού έκπτωσης, περί αντίστοιχων πρότερων συμβάσεων της ίδιας ή άλλων αναθέτουσα αρχή σε ίδιο αντικείμενο, περί επιχειρηματικής απόφασης επέκτασης δραστηριοτήτων ή απόκτησης εμπειρίας κλπ (βλ. ΑΕΠΠ Απόφ. 235/2017 σκ. 5).

18. Επειδή, από την ως άνω ανάλυση που προηγήθηκε προκύπτει, ότι η παρ 3 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 ιδρύει διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσα αρχής (βλ. ΑΕΠΠ Απόφ. 235/2017 σκ. 5). Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αιτιολογήσει πλήρως και ειδικώς την απόφασή της, βασιζόμενη στην φερεγγυότητα της προσφοράς και στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού. Η αιτιολόγηση πρέπει να προσδιορίζει συγκεκριμένα τα σημεία που κρίνει ανεπαρκή ή ανακριβή. Αν παρά τις εξηγήσεις, η προσφορά εγκυμονεί κινδύνους για την μη εκτέλεση της σύμβασης, πρέπει να απορριφθεί (βλ. Δ. Ράικος ο.π. σελ. 867). Το τελικό βάρος δικαιολόγησης της αδικαιολόγητα χαμηλής προσφοράς το φέρει ο προσφέρων, διότι τα στοιχεία αυτά συνδέονται με την επιχειρηματική του πολιτική και βρίσκονται στην δική του σφαίρα επιρροής. Συναφώς έχει κριθεί ότι προκειμένου να θεωρηθεί πλήρης η αιτιολόγηση «πρέπει να ενσωματώνονται σε αυτή όλες οι δαπάνες που προκύπτουν από τις τεχνικές πτυχές της προσφοράς» (βλ ΑΕΠΠ 336/2018, σκ 38).

19. Επειδή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 53 του Ν.4412/2016: «Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρθρων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών».

20. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 54 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1.Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περίπτωση 1 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α΄ παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στη συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της [...]». 2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό. 3. Οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους: α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς προσδιορισμένες ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση, β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών προτύπων, σε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, σε κοινές τεχνικές προδιαγραφές, σε διεθνή πρότυπα, σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή -όταν αυτά δεν υπάρχουν- σε εθνικά πρότυπα, σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή σε εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών, κάθε παραπομπή συνοδεύεται

από τον όρο ή «ισοδύναμο» [...] 4. Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπων ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα [...].».

21. Επειδή, η αρχή της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ. ΔΕΕ απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-496/1999 CAS Succhi di FruttaSpA).

22. Επειδή, από τα εθνικά δικαστήρια έχει κριθεί ότι τα προσόντα που σχετίζονται με τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες πρέπει να είναι συναφή ποσοτικά και ποιοτικά με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης και ανάλογα με το σκοπό της, αλλά και να είναι πρόσφορα να οδηγήσουν σε διακρίβωση της ικανότητας των υποψηφίων (βλ. ΣΤΕ ΕπΑν 660/2002, 528/2002, 990/2003). Η δε έλλειψη τεχνικής ή επαγγελματικής ικανότητας του συμμετέχοντος προς εκτέλεση της σύμβασης πρέπει να κρίνεται (κατά την εξέταση του φακέλου) με βάση τη συγκεκριμένη υπό ανάθεση σύμβαση και όχι αφηρημένα (Δημήτριος Γ. Ράικος, «Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων», σελ. 405).

23. Επειδή, όπως συνάγεται από τα ανωτέρω, οι τιθέμενες δια της Διακήρυξης τεχνικές προδιαγραφές, αποτελούν τεχνικές προδιαγραφές τις οποίες ο διαγωνιζόμενος πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να διαθέτει και δεν

είναι ασύνδετες ή δυσανάλογες με το αντικείμενο του διαγωνισμού (ΔΕΕ, Απόφαση της 10.05.2012, Υπόθεση C-368/10 Επιτροπή κατά Βασιλείου Κάτω Χωρών, σκέψη 74). Η δε εφαρμογή των τεχνικών προδιαγραφών, που θα πρέπει και να έχουν γίνει εκ των προτέρων και έγκαιρα γνωστές σε ευρύ κύκλο προσώπων και να μην πριμοδοτούν αθέμιτα ορισμένα προϊόντα έναντι άλλων, δέον να είναι οριζόντια, υπό την έννοια ότι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, οι υποψήφιοι θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας (Απόφαση ΑΕΠΠ 93/2017, Απόφαση ΑΕΠΠ 128/2017, Απόφαση ΑΕΠΠ 169/2017 κλπ).

24. Επειδή, σε συνέχεια της διακήρυξης της ως άνω δημόσιας σύμβασης, η εν λόγω διαδικασία εξελίχθηκε ως ακολούθως. Η προσφεύγουσα υπέβαλε την από 20.07.2018 προσφορά της. Πέραν αυτής, στον εν λόγω Διαγωνισμό προσφορές υπέβαλαν η ανώνυμη εταιρία «.....» (στο εξής: «.....»), η ανώνυμη εταιρία «.....», η ανώνυμη εταιρία «.....» και η κοινοπραξία «.....». Σύμφωνα με τη με αρ. 3070/2018 (Θέμα 69^ο) απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής, με την οποία εγκρίθηκε το από 20.09.2018 1^ο Πρακτικό της Επιτροπής Διεξαγωγής Διαγωνισμού, αναδείχθηκε πρώτη σε σειρά κατάταξης η εταιρία, ενώ, η προσφορά της προσφεύγουσας, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, αναδείχθηκε δεύτερη σε σειρά κατάταξης. Ενόψει των παραπάνω, δυνάμει της με αρ. 3070/2018 (Θέμα 69ο) απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής, η εταιρία αναδείχθηκε ως προσωρινή ανάδοχος του Διαγωνισμού. Η εν λόγω απόφαση αναρτήθηκε στο ΕΣΗΔΗΣ την 8η.11.2018.

25. Επειδή, η Προσφεύγουσα προς θεμελίωση του αιτήματός της επικαλείται ότι «*Σύμφωνα με το άρθρο 3 «Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς», παρ. 3.5 της Διακήρυξης, «Ο χρήστης -οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως περιγράφεται κατωτέρω :* α) *Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 24.2 της παρούσας και υποβάλλονται από τον*

οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου *PortableDocumentFormat* (PDF) και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α.». Εξάλλου, το άρθρο 23.1 της Διακήρυξης προβλέπει ότι «Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) του άρθρου 79 παρ. 4 του ν. 4412/2016, το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη». Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 24.2. της Διακήρυξης «24.2 Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να περιέχει τα ακόλουθα: - α) το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) β) την εγγύηση συμμετοχής, του άρθρου 15 της παρούσας». Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 22 τη Διακήρυξης «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής», «Οι μεμονωμένοι προσφέροντες πρέπει να ικανοποιούν όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής». Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 22 Ε «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης», «Ο ανάδοχος υποχρεούται να διαθέτει Πιστοποιητικό ικανότητας τοποθέτησης παντός τύπου διαγράμμισης (ISO 9001) ή ισοδύναμο». Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 22Α3 της Διακήρυξης «Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης προσφέρων σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: (η) εάν ο οικονομικός φορέας επιχείρησε [...] να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση,..». Τέλος, το άρθρο 25.1 της Διακήρυξης ορίζει ότι «Ο προσφέρων οικονομικός φορέας αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει». Εν προκειμένω, η εταιρία στο πεδίο του άρθρου Γ του Μέρους III του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ), αναφορικά με τα «Συστήματα διασφάλισης

ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης», δήλωσε ότι διαθέτει εν ισχύ «τις εξής πιστοποιήσεις με ειδική μνεία στην τοποθέτηση παντός τύπου διαγράμμισης και διαγράμμιση οδών: 1. ISO 9001:2015 2. ISO 14001:2015 και 3. OHSAS 18001:2007». Προς υποστήριξη δε της δήλωσής της περί κάλυψης του όρου αναφορικά με την πιστοποίηση του προτύπου διασφάλισης ποιότητας, η εν λόγω εταιρία προσκόμισε στον υποφάκελο «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» τα αντίστοιχα με αρ. 130718-1,-2,-3 πιστοποιητικά του διαπιστευμένου οργανισμού επιθεωρήσεων, της εταιρίας, στα οποία βεβαιώνεται ότι η εταιρία είναι, μεταξύ άλλων, σε συμμόρφωση με το απαιτούμενο από τη Διακήρυξη Διεθνές Πρότυπο διασφάλισης ποιότητας ISO 9001:2015 σε ό,τι αφορά την τοποθέτηση οριζόντιας σήμανσης οδών και ιδίως την τοποθέτηση παντός τύπου διαγράμμισης και διαγράμμιση οδών. Επιπλέον, στο πεδίο του άρθρου Δ του Μέρους II του ΤΕΥΔ, η εταιρία δήλωσε ότι δεν προτίθεται να αναθέσει οποιοδήποτε μέρος της σύμβασης σε τρίτους υπό μορφή υπεργολαβίας. Ωστόσο, είναι γνωστό από την αγορά ότι η εν λόγω εταιρία είναι μία εργοληπτική επιχείρηση, η οποία δεν διαθέτει τα κατάλληλα μηχανήματα, πολλώ μάλλον δε τεχνογνωσία στην ικανότητα, τοποθέτησης παντός τύπου διαγράμμισης οδών, το οποίο είναι το αντικείμενο του Διαγωνισμού. Μας προκάλεσε, λοιπόν, ιδιαίτερη εντύπωση το γεγονός ότι η παραπάνω εταιρία πέτυχε την έκδοση των παραπάνω πιστοποιητικών ποιότητας και, μάλιστα, μόλις επτά (7) ημέρες πριν από την υποβολή της προσφοράς της. Κατά τούτο, απευθυνθήκαμε στην εταιρία αναφορικά με τον τρόπο με τον οποίο η εταιρία κάλυψε την ικανότητα της τοποθέτησης παντός τύπου διαγράμμισης οδών, για την οποία είναι γνωστό πως η δεν διαθέτει τους αντίστοιχους πόρους, και έλαβε το σχετικό πιστοποιητικό. Συναφώς, όπως προκύπτει από τη με αρ. πρωτ. 1830/15.11.2018 βεβαίωση της, η δεν καλύπτει από μόνη της τις προϋποθέσεις της κείμενης νομοθεσίας και των κανόνων πιστοποίησης ως προς τα παραπάνω πιστοποιητικά ποιότητας, αλλά μόνο μέσω συνεργασίας με κατάλληλο υπεργολάβο. Ειδικότερα, η ίδια η εταιρία που εξέδωσε τα παραπάνω πιστοποιητικά ποιότητας βεβαιώνει ότι «Η επιχείρηση, για να καλύψει τις σχετικές προϋποθέσεις έκδοσης των πιστοποιητικών με τον όρο στο πεδίο

εφαρμογής «Τοποθέτηση Οριζόντιας Σήμανσης Οδού (Τοποθέτηση παντός τύπου διαγράμμισης και διαγράμμιση οδών)» δήλωσε ότι συνεργάζεται με υπεργολάβο κατά την επιθεώρηση ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001 από τον φορέα μας». Η εν λόγω δήλωση δεν προκαλεί καμία εντύπωση, δεδομένου ότι η δεν θα διέθετε, διαφορετικά, χωρίς δηλαδή την προσφυγή σε υπεργολάβο, την ικανότητα να πιστοποιηθεί για την τοποθέτηση παντός τύπου διαγράμμισης οδών, όπως εξάλλου, είναι προδήλως γνωστό στην αγορά. Εντούτοις, όπως προαναφέρθηκε, στον Διαγωνισμό, η δήλωσε στο ΤΕΥΔ πως δεν προτίθεται να συνεργαστεί με υπεργολάβο. Συνεπώς, ενόψει όλων των παραπάνω, διαπιστώνονται τα ακόλουθα: 14.1. είτε η δήλωση της εταιρίας ως προς τη μη συνεργασία με υπεργολάβο είναι ειλικρινής και, συνεπώς, καίτοι δηλώνει πως διαθέτει την απαιτούμενη επί ποινή αποκλεισμού από τη Διακήρυξη πιστοποίηση ISO 9001:2015, η προσφορά της δεν καλύπτει την προϋπόθεση αυτή, εφόσον η πιστοποίηση που διαθέτει ισχύει μόνο μέσω συνεργασίας με κατάλληλο υπεργολάβο, όπως η ίδια η εταιρία που εξέδωσε τα επίμαχα πιστοποιητικά βεβαιώνει. 14.2. είτε, προκειμένου να ισχύουν τα πιστοποιητικά ποιότητας που δήλωσε η, η δήλωση της εταιρίας ως προς τη μη συνεργασία με υπεργολάβο δεν είναι ειλικρινής και, συνεπώς, η προσφορά της πρέπει να απορριφθεί, λόγω ανακριβούς ΤΕΥΔ. Σε κάθε περίπτωση, υπό τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, η προσφορά της έπρεπε να απορριφθεί και λόγω παροχής, έστω εξ αμελείας, πληροφοριών που αντικειμενικά είναι παραπλανητικές. Ειδικότερα, ενόψει όλων των παραπάνω, η όφειλε να είχε δηλώσει η ίδια, στο ΤΕΥΔ ή με κάποιο άλλο έγγραφο της προσφοράς της, την ιδιαιτερότητα των πιστοποιητικών ποιότητας που διαθέτει (ισχύς μόνο μέσω υπεργολαβίας), ώστε να είναι σε θέση η Αναθέτουσα Αρχή να αξιολογήσει εάν και σε τι βαθμό η προσφορά της είναι παραδεκτή, στο μέτρο που η εν λόγω εταιρία δεν δηλώνει στο υποβληθέν ΤΕΥΔ της τη συνεργασία με υπεργολάβο. Με άλλα λόγια, με το να μη δίνει στην Αναθέτουσα Αρχή, τη δυνατότητα να γνωρίζει πως η ίδια, καίτοι φέρεται να έχει την πιστοποίηση, η τελευταία δεν ισχύει χωρίς υπεργολάβο, η εταιρία παρείχε, έστω εξ αμελείας, αντικειμενικά παραπλανητικές πληροφορίες. Συνεπώς, προβαίνει, σε

κάθε περίπτωση, στη δημιουργία μίας κατάστασης που με βάση τα προαναφερθέντα (ιδίως το άρθρο 22 Α3 περ. η της Διακήρυξης) αποτελεί αυτοτελή λόγο αποκλεισμού της από τον Διαγωνισμό. Ενόψει όλων των παραπάνω, η συμμετοχή της εταιρίας πρέπει να αποκλειστεί και η προσφορά της να απορριφθεί».

26. Επειδή, με τον επόμενο λόγο της προσφυγής σημειώνεται ότι «ως προς την παράλειψη απόρριψης και, πάντως, ειδικού ελέγχου της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς της». Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τους ακόλουθους πίνακες, η προσφορά της είναι ασυνήθιστα χαμηλή και, συνεπώς, έπρεπε να είχε απορριφθεί. Σε κάθε περίπτωση, η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε να είχε καλέσει την εν λόγω διαγωνιζόμενη να αιτιολογήσει το ασυνήθιστα χαμηλό της προσφοράς της και, μόνον εάν η αιτιολογία αυτή ήταν νόμιμη και επαρκής, κατά τα προαναφερθέντα, η προσφορά αυτή θα έπρεπε να γίνει αποδεκτή. Εφόσον, λοιπόν, η προσφορά της είναι απορριπτέα ως ασυνήθιστα χαμηλή και, πάντως, εφόσον η Αναθέτουσα Αρχή δεν κάλεσε την εν λόγω διαγωνιζόμενη να αιτιολογήσει την ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά της, η αποδοχή της προσφοράς αυτής δεν είναι νόμιμη, οι δε προσβαλλόμενες πράξεις είναι παράνομες και ακυρωτές. Ειδικότερα, η προσφορά της είναι ασυνήθιστα χαμηλή, όπως προκύπτει από τους ακόλουθους πίνακες [σημειώνεται ότι οι τιμές κοστολόγησης των ακόλουθων πινάκων βασίζονται στις συνθήκες της οικείας αγοράς (βλ. και τις προσκομιζόμενες σχετικές προσφορές-ΣΧΕΤΙΚΑ 2Α, 2Β και 2Γ), καθώς και στην κείμενη νομοθεσία, ιδίως, ως προς το εργατικό κόστος (ως προς τους κατώτατους μισθούς και το ύψος των εργοδοτικών εισφορών που ισχύουν σήμερα (ΕΘΝΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΕΓΣΣΕ) (βλ. τον Νόμο 4046/2012 και την Π.Υ.Σ. 6/28.02.2012 και την ερμηνευτική εγκύκλιο 4601/304/12.03.2012 καθώς επίσης τον Ν.4387/2016 για τις ασφαλιστικές εισφορές)]: Από τα προαναφερθέντα προκύπτει, δίχως καμία αμφιβολία, ότι, στο σύνολο της, η προσφορά της είναι ασυνήθιστα χαμηλή, δεδομένου η προσφερθείσα έκπτωση, ύψους 57,28 %, οδηγεί σε προσφορά ουσιαδώς χαμηλότερη από το κόστος που θα

απαιτηθεί για την ομαλή εκτέλεση του Έργου (από τους παραπάνω υπολογισμούς προκύπτει ότι μία έκπτωση, ύψους 41,16%, θα ήταν οριακή). Ο μόνος τρόπος για να είναι εμπορικά εύλογη η προσφορά της είναι τελικώς να εκτελεστεί όχι το σύνολο του Έργου, αλλά μόνον ένα μικρό τμήμα αυτού. Τούτο, όμως, καθιστά την προσφορά της εν λόγω διαγωνιζόμενης προδήλως αφερέγγυα και θέτει σε κίνδυνο το δημόσιο συμφέρον. Ενόψει των παραπάνω, καθίσταται σαφές ότι η προσφορά της δεν πληροί τις προϋποθέσεις της Διακήρυξης και έπρεπε να είχε απορριφθεί ως απαράδεκτη. Σε κάθε περίπτωση, η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε να είχε καλέσει την εν λόγω διαγωνιζόμενη να αιτιολογήσει το ασυνήθιστα χαμηλό της προσφοράς της και, μόνον εάν η αιτιολογία αυτή ήταν νόμιμη και επαρκής, κατά τα προαναφερθέντα, η προσφορά αυτή θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή. Επιβάλλεται, λοιπόν, η ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης και η απόρριψη της προσφοράς της».

27.Επειδή, προς αντίκρουση της προσφυγής η αναθέτουσα αρχή με τις από 28/11/2018 απόψεις της προς την ΑΕΠΠ (αρ. πρωτ. 14842), υπεραμύνεται κατά τρόπο νόμω και ουσία βάσιμο, κατά τα ακόλουθα, της νομιμότητας της προσβαλλόμενης.

28. Επειδή, άλλωστε, λίαν προσφάτως εκρίθη (Ελ.Συν. Ε' Κλιμάκιο, Πράξη 165/2018) ότι η «αναφορά στο άρθρο της διακήρυξης ότι ο φάκελος δικαιολογητικών συμμετοχής πρέπει επί ποινή αποκλεισμού να περιέχει το ΤΕΥΔ και την εγγύηση συμμετοχής δεν έχει την έννοια ότι απαγορεύεται η συνυποβολή με την προσφορά των δικαιολογητικών εκείνων που αποδεικνύουν το τελικώς ζητούμενο, ότι δηλαδή ο προσφέρων πληροί τα κριτήρια που τίθενται από τη διακήρυξη. {.....} σκοπός του νομοθέτη είναι μεν η μείωση της γραφειοκρατίας και η διευκόλυνση της διεξαγωγής της δημοπρασίας, τούτο όμως δεν δύναται να αποβαίνει εις βάρος των διαγωνιζομένων και μάλιστα χωρίς ειδικώς προβλεπόμενο στη διακήρυξη λόγο αποκλεισμού».

29. Επειδή, από την συνολική επισκόπηση του διοικητικού φακέλου και της σχετικής παρέμβασης, κατά την ομόφωνη κρίση του Κλιμακίου προκύπτουν τα ακόλουθα. Ως προς τον πρώτο λόγο της προσφυγής, παρίσταται νόμω και ουσία αβάσιμος. Και τούτο, διότι, εν προκειμένω, όπως βασίμως υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή, το άρθρο 23.7. της Διακήρυξης υπό τίτλο «Δικαιολογητικά για πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης του άρθρου 22.Ε» απαιτεί πιστοποιητικό ISO 9001 ή ισοδύναμο εν ισχύ για τη διασφάλιση ποιότητας, που έχει εκδοθεί από πιστοποιημένο οργανισμό για τους διαγωνιζόμενους με εγκατάσταση στην Ελλάδα ή αντίστοιχο για τους διαγωνιζόμενους με εγκατάσταση στην αλλοδαπή, με αναφορά στην ικανότητα τοποθέτησης παντός τύπου διαγράμμισης. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο οικονομικός φορέας με την επωνυμία «.....» που υπέβαλε προσφορά, στον υποφάκελο «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» αναφορικά με την πιστοποίηση του προτύπου διασφάλισης ποιότητας, περιέλαβε το απαιτούμενο εν ισχύ πιστοποιητικό ISO 9001 με αρ. 130718-1 του διαπιστευμένου οργανισμού επιθεωρήσεων, της, στο οποίο βεβαιώνεται ότι η εταιρία είναι, μεταξύ άλλων, σε συμμόρφωση με το απαιτούμενο από τη Διακήρυξη Διεθνές Πρότυπο διασφάλισης ποιότητας ΕΛΟΤ EN ISO 9001:2015 σε ό,τι αφορά την τοποθέτηση παντός τύπου διαγράμμισης και διαγράμμιση οδών. Ο τρόπος διαδικασίας έκδοσης του ως άνω πιστοποιητικού δεν αφορά την Αναθέτουσα Αρχή και ουδόλως εξετάζεται, αφού ο φορέας έκδοσής του είναι διαπιστευμένος. Εξάλλου, από τη διάταξη του άρθρου 166 του ν. 4412/2016 συνάγεται ότι οι υποχρεώσεις που ορίζονται επί υπεργολαβίας για τον συμμετέχοντα στον εν λόγω Διαγωνισμό δεν απαιτούνται στις περιπτώσεις όπου υφίσταται πάσης φύσεως συνεργασία του και νομικός δεσμός με φορέα ο οποίος δεν διαθέτει πτυχίο εργολήπτη δημοσίου έργου και συνεπώς δεν είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.). Κατά συνέπεια και στην συγκεκριμένη περίπτωση η αναφορά στην υπ' αριθμ. πρωτ.1830/15-11-2018 επιστολή της σε συνεργασία με «υπεργολάβο» δεν αναφέρεται ούτε στην ανωτέρω περίπτωση, ήτοι στην ύπαρξη νομικού δεσμού με φορέα μη εγγεγραμμένο στο Μ.Ε.ΕΠ. Άλλωστε, σύμφωνα με τις

αρχές της ισότητας, της τυπικότητας, της διαφάνειας και της δημοσιότητας των όρων συμμετοχής που διέπουν τη διαδικασία συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων, ο διαγωνιζόμενος οφείλει να υποβάλει μόνον τα αξιούμενα από τη Διακήρυξη ή από τυχόν άλλη διάταξη, στην οποία αυτή ρητώς παραπέμπει, και κατά συνέπεια, ανεξαρτήτως παντός άλλου, δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού για δικαιολογητικά μη απαιτούμενα από τη διακήρυξη (ΣΤΕ 18/2011, 19/2011, 3703/2010, 1616/2008, 254/2008 κλπ). Συνεπώς ο συγκεκριμένος λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί, γενομένου δεκτού ταυτοχρόνως του σχετικού λόγου παρέμβασης.

30. Επειδή, ως προς τον δεύτερο λόγο προσφυγής, κρίνονται τα κάτωθι. Κατά την κοινή πείρα και αντίληψη, σε συνδυασμό με την ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της συγκεκριμένης περίπτωσης, εν προκειμένω η προσφερόμενη οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας εταιρίας δεν φαίνεται υπερβολικά χαμηλή δεδομένου ότι, το σύνηθες μέσο ποσοστό έκπτωσης των προσωρινών μειοδοτών για έργα με παρεμφερές αντικείμενο, είναι μεγαλύτερο από το προσφερόμενο ποσοστό της παρεμβαίνουσας εταιρείας Συναφώς αφού εναπόκειται «σε πρώτο επίπεδο» στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να κρίνει αν μια προσφορά φαίνεται υπερβολικά χαμηλή, η κρίση της ότι δεν ήταν υπερβολικά χαμηλή η προσφορά της παρεμβαίνουσας αιτιολογείται από την αναθέτουσα και βάσει των στοιχείων των άλλων διαγωνισμών και ειδικότερα ότι στον διαγωνισμό για το έργο «Βελτίωση – Ανακατασκευή οδικών τμημάτων στο Παράπλευρο οδικό δίκτυο του άξονα ΠΑΘΕ της» προϋπολογισμού 5,5 εκατ. ευρώ συμμετείχαν 8 εταιρείες, ο δε μειοδότης προσέφερε έκπτωση 59,61%, στον διαγωνισμό «Άρση επικινδυνότητας και αντιμετώπιση αστοχιών στο οδόστρωμα οδών αρμοδιότητας» προϋπολογισμού 2,6 εκατ. Ευρώ συμμετείχαν 9 εταιρείες, ο δε μειοδότης προσέφερε έκπτωση 57,47%, στον διαγωνισμό «Αποκατάσταση βλαβών & επεμβάσεις τοπικού χαρακτήρα στο οδικό δίκτυο πρώην» προϋπολογισμού 3 εκατ ευρώ συμμετείχαν 10 εταιρείες, ο δε μειοδότης προσέφερε έκπτωση 67,70%. Επίσης στον διαγωνισμό για το έργο

Αριθμός Απόφασης: 1098/2018

«Ηλεκτροφωτισμός στο ΠΑΟΔ εντός των διοικητικών ορίων της , έτη 2018-2019», προϋπολογισμού 2,4 εκατ ευρώ, συμμετείχαν 3 εταιρείες, ο δε μειοδότης προσέφερε έκπτωση 71,00%.

31. Επειδή, έχει κριθεί ότι κρίσιμο είναι κατά πόσο με τον συνυπολογισμό του διοικητικού κόστους και του εργολαβικού κέρδους καθίσταται η σύμβαση ζημιογόνος. Ενώ, επίσης, έχει κριθεί ότι το γεγονός ότι διαθέτει ένας οικονομικός φορέας όλον τον αναγκαίο εξοπλισμό αιτιολογεί, κατά τρόπο ειδικό και συγκεκριμένο, για ποίο λόγο το προσφερόμενο διοικητικό κόστος, ενόψει και του ύψους αυτού – ακόμη και σε ποσό 0,01 ευρώ μηνιαίως- , είναι -υπό τους συγκεκριμένους όρους και συνθήκες του επίδικου διαγωνισμού, αλλά, κυρίως, υπό τις αυστηρώς ανωτέρω ειδικές συνθήκες της συγκεκριμένης επιχείρησης εύλογο, όπως απαιτεί η διακήρυξη (βλ. ΔΕφΘεσ. 2616/2014, Ε.Α. ΣΤΕ 328/2013, πρβλ., για επιχείρημα εξ αντιδιαστολής, Ε.Α. ΣΤΕ 198/2013, 187/2013). Ομοίως, η ύπαρξη εν γένει του απαιτούμενου υλικού που μηδενίζει το συγκεκριμένο κόστος στα πλαίσια μιας ανάθεσης σύμβασης έχει κριθεί ότι συνιστά εξαιρετική περίπτωση δυνάμενη να δικαιολογήσει μια ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά με βάση τις διατάξεις των άρθρων 88 και 313 του Ν.4412/2016 αντίστοιχα (βλ. ΔΕφΘεσ 292/2013). Σε συνέχεια των ανωτέρω, το εύλογο διοικητικό κόστος και εργολαβικό όφελος προκύπτει νομολογιακά ότι υφίσταται όταν καλύπτονται στοιχειωδώς οι λειτουργικές ανάγκες εκτέλεσης της σύμβασης (βλ. ΔΕφΑθ 206/2015).

32. Επειδή, ως προς τα οικονομικά μεγέθη της προσφοράς της παρεμβαίνουσας προέκυψε, ότι, σε συνδυασμό με την υποβολή της οικονομικής προσφοράς της προσφεύγουσας με ποσοστό μείσης έκπτωσης 57,28 % και συνολική δαπάνη 1.722.549,50 € (συμπεριλαμβανομένων των απροβλέπτων και της αναθεώρησης) χωρίς ΦΠΑ πλήρως προκύπτει ότι : Α) Για προμήθεια υλικών διαγράμμισης και υλικών σήμανσης το κόστος ανέρχεται στο ποσό των 1.023.686,18 €. Β) Για μίσθωση μηχανημάτων, με μονάδα μέτρησης το M2, το κόστος ανέρχεται στο ποσό των 85.834,33 € .Γ) Για εργατικά, ασφάλιστρα παντός κινδύνου, εγγυητική καλής εκτέλεσης, πολιτικό μηχανικό για

Αριθμός Απόφασης: 1098/2018

μητρώο, επιμετρήσεις, παρακολούθηση εργασιών το κόστος ανέρχεται στο ποσό των 268.225,31 €, ήτοι εν συνόλω : 1.377.745,82 €. Σύμφωνα δε με την υποβληθείσα οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας, δήλωσε για γενικά έξοδα και όφελός της το συνολικό ποσό των 1.463.108,03 €, και ως εκ τούτου προκύπτει κέρδος για την εταιρία το ποσό των 85.362,21 € (ήτοι 1.463.108,03 – 1.377.745,82). Οι κρατήσεις δε από την αρμόδια υπηρεσία θα ανέλθουν στο ποσό των 12.764,10 € (ήτοι 1.722.549,50 X 0,741%), οπότε το καθαρό όφελος της παρεμβαίνουσας ανέρχεται στο ποσό των 72.598,11 € (ήτοι 85.362,21 € - 12.764,10 €). Προκύπτει συνεπώς βασίμως ότι η προσφορά της παρεμβαίνουσας δεν μπορεί να θεωρηθεί απορριπτέα ως ασυνήθιστα χαμηλή και δικαιολογεί τον καθορισμό ύψους της στο ποσοστό μείσης έκπτωσης 57,28%. Άλλωστε, από την εξέταση της συγκεκριμένης προσφοράς προκύπτει κατά την κρίση του Κλιμακίου ότι τηρείται η κείμενη εργασιακή νομοθεσία, χωρίς να αποδεικνύει το αντίθετο ο προσφεύγων. Ωσαύτως δεν αποδεικνύει ο προσφεύγων με συγκεκριμένους λόγους, περί του ότι δεν προκύπτει με υπολογισμούς κλπ κάποιο κέρδος, που να καθιστά την προσφορά ασυνήθιστα χαμηλή, λόγω διακινδύνευσης εκτέλεσης. Συνεπώς ο συγκεκριμένος λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως νόμω και ουσία αβάσιμος, γενομένου δεκτού ταυτοχρόνως του σχετικού λόγου παρέμβασης.

33. Επειδή, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή, κατά το μέρος που στρέφεται κατά *«κάθε σχετικής πράξης, παράλειψης, γνωμοδότησης και απόφασης Διοίκησης προγενέστερης ή μεταγενέστερη βλαπτικής των δικαιωμάτων και συμφερόντων της προσφεύγουσας που συνέχεται με την ως άνω προσβαλλόμενη απόφαση»*, είναι παντελώς αόριστη και ανεπίδεκτη εκτίμησης και πρέπει για το λόγο αυτό να απορριφθεί ως απαράδεκτη (βλ. ΙΙ Τμ. Ελ. Συν. 3220, 3200, 2822, 2800/2009, 526/2011, 602/2013, 5000/2015, 790/2016).

34. Επειδή, κατά τα ως άνω δεδομένα, η υπό εξέταση Προσφυγή θα πρέπει να απορριφθεί, γενομένης δεκτής ταυτοχρόνως της ασκηθείσας Παρέμβασης.

35. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα, θα πρέπει να καταπέσει, σύμφωνα με το άρθρο 363 παρ. 5 του Ν.4412/2016 και το άρθρο 5 παρ. 5 του Π.Δ. 39/2017.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την Προδικαστική Προσφυγή.

Δέχεται την Παρέμβαση.

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 6 Δεκεμβρίου 2018 και εκδόθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2018 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Άννα Χριστοδουλάκου

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Ειρήνη Τσιμπούκη